Programm ta' Kurrikulu Bażiku

L-iskop ta' dan il-programm

Dan il-programm kurrikulari jindirizza l-problemi ta' dawk l-istudenti li għandhom diffikultajiet biex jitgħallmu. Huwa importanti għall-għalliem tal-Istorja li jagħmel l-aħjar li jista` biex jgħin studenti bħal dawn. Għalhekk l-esperjenzi ta' tagħlim għandhom jinkludu xogħol li jkun tal-livell tal-istudenti u li jiġġenera l-interess fihom. Dan ix-xogħol għandu jkun qasir, relevanti u varjat u jista' jsir fil-ħin limitat li jkollu l-għalliem. Huwa importanti li l-miri tiegħu jistgħu jintlaħqu mill-istudenti.

L-importanza tal-assessjar formattiv

Dan il-programm kurrikulari jixtieq jagħti l-importanza xierqa lill-assessjar formattiv. Permezz ta' dan it-tip ta' assessjar, l-assessjar isir parti integrali mill-proċess tat-tagħlim. L-assessjar għandu jgħin lill-istudenti jagħmlu progress fit-tagħlim tagħhom. L-assessjar formattiv jgħin lill-għalliema u l-istudenti jifhmu l-progress li jkun sar u jaraw fejn jistgħu jaħdmu iżjed. B'hekk l-istudenti janalizzaw b'mod kritiku l-qualita` tax-xogħol tagħhom u kif dan jista' jsir aħjar. Kien għal dan l-iskop li ġiet imfassla din l-iskema tal-assessjar.

Struttura tal-Assessjar

Dan il-kors ta' tlett snin għandu jwassal lill-istudenti biex jissodisfaw il-kriterji tal-ewwel Grad tal-Qafas tal-kwolifiki Ewropej. Hu maħsub li l-assessjar isir b'diversi modi. Fuq medda ta' tliet snin il-bilanċ għandu jkun ta 45% fuq l-assessjar kontinwu, 30% fuq assessjar b'mod orali u 25% fuq assessjar bil-kitba. Matul id-disa' u l-għaxar sena jsiru biss assessjar kontinwu u assessjar b'mod orali li jkollhom l-istess piż għal marka globali. Fl-aħħar sena jsiru biss assessjar kontinwu u assessjar bil-kitba fejn din tal-aħħar tingħata iżjed importanza. It-Tabella ta' hawn taħt tispjega b'mod viżwali l-istruttura għat-tlett snin.

Sena	Assessjar Kontinwu (persentaġġ tat-tlett snin)	Assessjar b'mod orali (persentaġġ tat-tlett snin)	Assessjar bil-Kitba (persentaġġ tat-tlett snin)	Perċentaġġ totali għal kull sena
9	15%	15%	-----	30%
10	!5%	15%	-----	30%
11	15%	-----	25%	40%
Total	45%	30%	25%	100%

Hekk b'din is-sistema jkun hemm bilanċ bejn l-assessjar kontinwu u l-assessjar summattiv f'kull sena għalkemm l-aħħar sena tingħata ftit iżjed importanza u jkun hemm xi ftit iżjed marki allokati għall-assessjar bil-kitba.

Id-Disa' Sena

9.1 Il-belt Valletta	
Preparamenti, bini, sbuħija u rwol matul iż-żmien	
Miri ta' Taghlim	*Punti Prinċipali*
L-istudenti għandhom	
jifhmu għala kien importanti li tinbena belt ġdida.	Raġunijiet għala nbniet il-Belt bħal: • Il-ħerba kbira li ħalla l-Assedju l-Kbir fuq il-fortifikazzjonijiet ta' madwar il-Port il-Kbir. • Il-biża' ta' attakk mill-ġdid mit-Torok. • Il-pożizzjoni strateġika tal-għolja Xiberras bħala peniżola fil-għoli li kienet tħares fuq il-portijiet il-kbar.
ikunu jafu dwar il-preparamenti li saru minn qabel biex tinbena din il-belt.	• Il-pjanta għal din il-belt (forma ta' grada bi triq iddur madwarha). • L-għajnuna li ngħatat lill-Ordni. • L-għażla tal-isem għal din il-belt. • Il-ħaddiema li nġibu biex ix-xogħol isir malajr. • Ma saret l-ebda parti riżervata għall-kavallieri biss *(Collachio).* • Il-qtugħ tal-ġebel mill-Mandraġġ. • L-Ordni tmur tgħix fil-belt il-ġdida fl-1571.
jifhmu kif il-periti Laparelli u Glormu Cassar għamlu ħafna xogħol.	• Laparelli fassal il-pjanta tal-belt Valletta. • Glormu Cassar kompla ix-xogħol fuq il-belt Valletta u fassal ħafna mill-bini li hemm illum.
ikollhom tagħrif dwar xi bini importanti li hemm f'din il-belt li għadu jeżisti sal-lum.	• Il-palazz tal-Gran Mastru • Il-bereġ tal-kavallieri • Il-Kon-Katidral ta' San Ġwann • Is-Sagra Infermerija • Kunventi u knejjes • Bini teħor eż. it-Teatru u l-Librerija
jifhmu l-bidla u l-kontinwita' li rat din il-belt matul iż-żmien u b'hekk japprezzaw aħjar is-sbuħija u l-importanza tagħha.	• Il-bini tal-Kavallieri ġewwa l-belt Valletta u l-użu tiegħu illum eż. bereġ, Sagra Infermerija, il-palazz tal-Gran Mastru, eċċ. • Il-bidla minn post residenzjali għal *ċentru amministrattiv* (Parlament, ministeri, departimenti u uffiċini), *kummerċjali* (ħwienet, swieq, pixkerija, ċentru tat-trasport għal tal-linja) u *kulturali* (teatru, mużewijiet).

9.2 Bliet u l-irħula qodma ta' Malta u Għawdex	
L-ibliet u l-irħula qodma ta' Malta u Għawdex u l-karatteristiċi prinċipali tagħhom	
Miri ta' Taghlim	*Punti Prinċipali*
L-istudenti għandhom jifhmu l-importanza storika tal-ibliet tal-Imdina, il-Birgu u ċ-Ċittadella fir-Rabat Għawdex	• Il-pożizzjoni strateġika tagħhom eż. Mdina u ċ-Ċittadella fiċ-ċentru tal-gżira mibnija fuq art għolja, il-Birgu fuq peninsula li tagħti fuq il-Port il-Kbir. • L-importanza tad-difiża li offrew matul iż-żminijiet eż. attakki mill-furbani, l-Assedju l-Kbir. • Ċentri residenzjiali u amministrattivi fl-antik eż. L-Universita, in-nobilta' tgħix hemmhekk, eċċ.
ikunu jafu dwar karatteristiċi komuni fl-irħula	• Il-qalba tar-raħal • Toroq imserrpin. • Niċeċ u statwi • Is-Salib tad-Dejma. • Kappelli żgħar • L-Għajn tal-Ħasselin.
ikunu kapaċi jagħmlu tqabbil u kuntrast bejn l-ibliet u l-irħula qodma ta' pajjiżna.	• Il-qalba tar-raħal • Imsieraħ, toroq dojoq u sqaqien (kontinwita') • Niċeċ fil-kantunieri • Djar ġodda fil-pereferija tar-raħal (tibdil) • Problemi tal-lum eż. preservazzjoni, traffiku, ipparkjar, djar qodma, eċċ.

9.3 Aspetti mill-Ħajja Maltija fi żmien il-Kavallieri	
Il-qagħda, ix-xogħol u l-istil ta' ħajja tal-Maltin	
Miri ta' Tagħlim	*Punti Prinċipali*
L-istudenti għandhom	
ikunu jafu dwar il-qagħda ġenerali tal-Maltin taħt l-Ordni ta' San Gwann	• Faqar ġenerali • Taxxi għad-difiża tal-gżira. • Is-sibi u l-jasar li kien iġib miegħu. • Il-mara fis-soċjeta (ix-xogħol fid-dar u fl-egħlieqi, it-trobbija tat-tfal, il-ħasselin). • L-Edukazzjoni għadha lura u ftit li xejn kien hemm tagħlim.
jifhmu x'tipi ta' xogħol u impiegi kellhom il-Maltin matul il-Ħakma tal-Ordni ta' San Gwann u kif ħafna minn dawn ix-xogħlijiet kienu marbuta mall-missjoni tagħhom fuq il-baħar.	• Xogħol li kellu x'jaqsam mall-vapuri. eż. sibi, qaddiefa u ġellieda fuq il-baħar, buonavoglie (qaddiefa voluntarja), kaptani, tobba, nies involuti fil-bini u t-tiswija ta' vapuri, il-qalfat. • Xogħol ieħor. eż. biedja, sajd, xogħol fl-isptarijiet, bennejja, bejjiegħa tal-ilma, ħaddiema fi ħwienet żgħar tal-ħaxix u tax-xorb, eċċ.
jifhmu xi stil ta' ħajja kellhom il-Maltin u kif kienu jiddevertu	Il-ħajja Maltija msawwra madwar : • il-Knisja • it-tiġrijiet taż-żwiemel • il-Karnival • ix-xorb fil-ħwienet • il-festi • l-għana • il-festa tat-tieġ • l-Imnarja.

L-Għaxar Sena

10.1 Il-ħajja soċjali Maltija taħt l-Ingliżi Aspetti mill-}ajja tal-Maltin matul is-sekli dsatax u g]oxrin	
Miri ta' Taghlim	*Punti Prinċipali*
L-istudenti għandhom	
jifhmu l-progress li sar fl-edukazzjoni matul iż-żmien.	• Il-ftuħ tal-iskejjel. • Reformi mixtieqa mill-Ingliżi.u l-kwistjoni tal-lingwa. • Skola sekondarja għal kulħadd.
jifhmu l-problemi assoċjati mad-djar.	• Nuqqas ta' djar fil-Belt u l-Furjana fis-seklu dsatax. • Il-bini ġdid li beda jsir fil-bidu tas-seklu għoxrin fl-irħula differenti eż. Raħal Ġdid, Marsa. • L-effett tal-gwerra u r-rikostruzzjoni. • Il-bini ta' 'housing estates' f'diversi lokalitajiet.
ikollhom tagħrif dwar mezzi differenti tat-trasport li missirijietna kienu jużaw u jifhmu d-diffikultajiet li kellhom iħabbtu wiċċhom magħhom.	• Il-kaless • L-omnibus • It-trejn • It-tram • Il-laneċ • Il-karozzi tal-linja. • It-trasport bejn Malta u Għawdex.
ikollhom ideja ġenerali tal-qagħda ta' saħħet il-poplu.	• Il-mard infettiv li kien jiffaċċja l-poplu Malti eż. pesta, kolera, ġidri, deni rqiq • Is-sehem ta' Sir Temi Zammit fil-marda tad-deni rqiq • Il-problema tad-drenaġġ u n-nuqqas ta' sanita` fid-djar • L-isptarijiet u l-kura • Il-provista tal-ilma (l-Akwadott tal-Fawwara).
ikunu konxji tat-tibdiliet fl-istil tal-ħajja tal-poplu matul iż-żmien.	• Is-sempliċita' tal-ħajja qabel it-Tieni Gwerra. • Il-ħajja fir-raħal. • L-influwenza tas-servizzi Ingliżi. • L-influwenza tal-media. • L-effett tal-emigrazzjoni. • L-effett tat-turiżmu.

10.2 L-industrija u l-populazzjoni f'Malta	
Iż-żieda fil-populazzjoni, l-emigrazzjoni u l-industriji	
Miri ta' tagħlim	*Punti Prinċipali*
L-istudenti għandhom	
ikollhom tagħrif kif u għala il-popolazzjoni f'Malta żdiedet fl-aħħar mitejn sena u jifhmu d-diffikultajiet ewlenin li nqalgħu minħabba din iż-żieda kbira.	• Għala u kif il-popolazzjoni ta' Malta bdiet tiżdied b'mod mgħaġġel fis-seklu dsatax • l-effett tal-mard fuq il-popolazzjoni eż. pesta, kolera u ġidri. • Il-'boom' fit-twelid tat-trabi wara l-gwerra • In-nuqqas ta' xogħol. • Il-faqar li l-poplu Malti ħabbat wiċċu miegħu
jifhmu kif fil-passat l-emigrazzjoni kienet is-sistema biex issolvi l-problemi kbar li ġabet magħha ż-żieda fil-popolazzjoni.	• L-emigrazzjoni bħala rimedju għan-nuqqas ta' xogħol. • L-emigrazzjoni fis-seklu dsatax lejn pajjiżi fil-qrib. • L-emigrazzjoni fl-ewwel nofs tas-seklu għoxrin lejn l-Amerika, il-Gran Brittanja, il-Kanada u l-Awstralja. • Iż-żieda kbira fl-emigrazzjoni wara t-Tieni Gwerra. • L-effetti ta' l-emigrazzjoni fuq Malta eż. nuqqas ta' ħaddiema tas-sengħa, effett fuq il-familji, eċċ.
ikollhom tagħrif dwar u jifhmu l-importanza li kellhom l-industriji tal-agrikoltura, is-sajd u l-bini matul l-aħħar mitejn sena	• Il-problemi li kellhom iħabbtu wiċċhom magħhom il-Maltin f'dawn l-oqsma. • L-irħula marbuta ma' dawn l-industriji. • Snajja oħra marbuta ma' dawn l-industriji.

<table>
<tr><th colspan="2">10.3 Malta u t-tieni gwerra dinjija</th></tr>
<tr><td colspan="2">Kif Malta ntlaqtet matul it-tieni gwerra dinjija</td></tr>
<tr><td>Miri ta’ tagħlim</td><td>Punti Prinċipali</td></tr>
<tr><td colspan="2">L-istudenti għandhom</td></tr>
<tr><td>ikunu jafu u jifhmu għala Malta sabet ruħha fl-eqqel ta’ din il-gwerrra.</td><td>• L-invazjoni minn Ħitler ta’ diversi nazzjonijiet eż. Awstrija, Ċekoslovakia u l-Polonja u l-ambizzjoni ta’ Mussolini.
• Malta bħala kolonja Ingliża.
• Il-pożizzjoni strateġika ta' Malta.
• L-effetti tal-fatt li Malta kienet qrib l-Italja.</td></tr>
<tr><td>jifhmu x'kienet il-qagħda ta' Malta matul din il-gwerra u jempatizzaw kif kienu jħossu ruħhom in-nies f'dak iż-żmien.</td><td>• Il-ħbit mill-ajru u l-ħsara fil-bini.
• L-użu tax-xelters.
• It-tbatija kbira u l-ġuħ u l-għaks li sofrew il-Maltin.
• Id-difiża ta' Malta matul din il-gwerra
• Il- wasla tal-Konvoj ta' Santa Marija.
• Il-kuraġġ kbir tal-Maltin.
• L-għotja tal-George Cross bħala rikonoxximent tal-qlubija tal-Maltin.</td></tr>
<tr><td>jifhmu t-tibdil li sar fil-metalita' f'pajjiżna wara l-gwerra.</td><td>• Il-Maltin kienu tħalltu sew mal-barrani
• iddakkru mill-istil ta' ħajja tagħhom
• iddakkru mill-kultura tagħhom.</td></tr>
<tr><td>jifhmu x’kienu l-effetti ta’ din il-gwerra fuq l-Ewropa u d-dinja b’mod ġenerali..</td><td>• Ħafna mwiet u djar mwaqqa'.
• Pajjiżi b’ekonomija mkissra.
• Il-biża tal-Kommuniżmu fil-Punent.
• Il-bidu tal-Gwerra l-Bierda.
• Il-miġja tal-bombi nuċlejari.
• L-Amerika u l-Unjoni Sovjetika bħala superpotenzi.</td></tr>
</table>